SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:291

av Birte Sandberg (C)

Polisens ansvar för transporter enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över polisens ansvar för transporter och handräckningsärenden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheterna att i större utsträckning låta regionerna ansvara för säkra transporter som omfattas av lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT) och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att polisens resurser i första hand bör användas till uppgifter som kräver polisiär befogenhet och kompetens och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

På många platser i Sverige finns inte akutpsykiatrin i närområdet och många personer som omfattas av psykiatrisk tvångsvård befinner sig i en utsatt situation. När en person behöver transport inom ramen för psykiatrisk tvångsvård är det både rimligt och angeläget att transporten sker på ett tryggt, patientsäkert och värdigt sätt där regioner har arbetat strukturerat och föredömligt i delar av det akutpsykiatriska akutomhändertagandet med psykiatriambulanser.

Redan 2014 tillkännagav riksdagen att särskilda omständigheter skulle krävas för att polisen ska bistå med transporter inom ramen för lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Under de senaste åren arbetar dock polisen fortfarande i stor omfattning med denna handräckning – enligt Polismyndighetens uppgifter minst 10 000 handräckningsärenden per år, kopplade enbart till LPT. Samtidigt är polisens huvudsakliga uppdrag att bla upprätthålla ordning, säkerhet och förebygga och utreda brott.

Då många psykiatriska akutmottagningar centraliserats och avstånden blir allt längre till dessa för allt fler personer, är det bekymmersamt att såväl förebyggande arbete och utryckningsarbete för polisen särskilt i områden med landsbygder i praktiken får avsevärt mindre resurser för polisens grunduppdrag, då polisen tillbringar tiotusentals timmar och mil på handräckningsuppdrag.

En utgångspunkt bör vara att transporter av patienter inom psykiatrisk tvångsvård i första hand ska kunna utföras med personal som har kompetens inom psykiatri. En sådan ordning skulle innebära att polisens resurser koncentreras till arbete där det finns ett tydligt behov av polisiär kompetens såsom våld, hot och brott.

Denna viktiga förändring behöver sannolikt föregås av en statlig utredning som tar fram en modell där regionernas hälso- och sjukvård ges ett tydligt och ökat ansvar, där det fastställs förutsättningar, krav och hantering av polisiärt bistånd när ett läge ändras.

Denna förändring i arbetssätt skulle leda till rimligare och värdigare transporter, med personal utbildade i att hantera psykiatripatienter; det skulle också leda till en ytterligare ökad tydlighet i ansvaret, vilket skulle frigöra resurser för polisen inte minst i delar av vårt land som har långa avstånd.

Vi behöver fler poliser som jobbar just med polisiära uppgifter.

Birte Sandberg (C)